

Församlingsbladet

Svärdsjö
Enviken
Sundborn

Jul i våra kyrkor

sidan 3

Djurens roll i skapelsen

Djur finns rikligt avbildade i kyrkor runt om i världen, de finns bl.a. ofta med kring Jesusbarnet i krubban. Vilket är deras ärende till oss? Att djur öppnar våra hjärtan på alldeles speciella sätt är ett faktum. Det, och några andra aspekter, kan ni läsa om på sid 4-11

DJUR I FILM OCH BÖCKER	sid 6
KALENDARIUM <i>med reservation</i>	sid 12-14
NY PRÄST I SVÄRDSJÖ	sid 15
DIAKON INGELA SLUTAR HOS OSS	sid 16
VÅRA OLIKA GRAVSÄTT	sid 18
UTSIKT OCH DEMENS	sid 23

Människan – en del av skapelsen

Gud sade: ”Vi skall göra människor till vår avbild, lika oss. De skall härska över havets fiskar, himlens fåglar, boskapen, alla vilda djur och alla kräldjur som finns på jorden”. (1 Mos 1:26)

I skapelseberättelsen får vi se hur Gud skapar människan till sin avbild, till att härska över alla djur. Ordet ”härska” kan leda in tankarna på mäktiga kungar som styr med järnhand över sina undersåtar. När vi blickar utåt i världen kan det verka som att det är så människor har uppfattat uppdraget. Många djur far illa i människornas exploatering, skogsskövlingar, industriella djurhållning och miljöförstöring. Utrotning pågår och över en miljon arter är hotade enligt WWF.

Jag tänker att uppdraget som vi människor har fått av Gud handlar om att vara en del av skapelsen och att vara medskapare till en värld där djur kan få leva inte som medel utan som mål i sig själva. ”Ekoteologi” kallas ett

växande område som behandlar frågan om människans plats i Guds skapelse. I Västerås stift finns ett ekoteologiskt seminarium som diskuterar detta och som 2018 gav ut boken ”Planetens & kärlekens gränser”. Guds kärlek har ingen gräns, den kärlek som omsluter hela skapelsen från människa till minsta organism. Även många människor har en särskild kärlek för just djur och det här numret får vi läsa lite extra om relationen mellan människa och djur. En relation som kan ge både kärlek, glädje och energi.

Med de orden önskar jag er alla en fridfull adventstid och så småningom en god jul!

Kalle Bengtz
kyrkoherde

Vet du någon som inte får sitt Församlingsblad? Kontakta oss.

Redaktionskommitté: Kalle Bengtz, Jenny Årnlöv, Camilla Vallhagen, Hans Matsols, Inger Wahlman, Satu Sundström & Lisa Staffas

Svenska kyrkan
SVÄRDSJÖ ENVIKEN SUNDBORN

Ansvarig utgivare: Kalle Bengtz
0246-79 89 06
www.svenskakyrkan.se/svardsjopastorat

CORONARESERVATION

Vi börjar bli vana vid att restriktioner förändras, ibland med kort varsel. I skrivande stund börjar tyvärr coronakurvorna gå uppåt igen. Vi i pastoratet ser kontinuerligt över våra verksamheter. Alla aktiviteter i församlingsbladet är preliminära och kan komma att ställas in beroende på hur coronasituationen utvecklas.

Den 9 november beslutades att gruppverksamhet ställs in under resten av 2020. Gudstjänster har paus fram till 22 december till en början, så väntar vi på vidare riktlinjer från myndigheter.

Ett omställningsarbete påbörjas där pastoratet vill vara synliga och relevanta på bästa möjliga sätt, i en tid där sociala kontakter bör begränsas i största möjliga mån. Material kommer bland annat att finnas på pastoratets hemsida och Facebookgrupp, håll utkik där!

Kalle Bengtz

KLOCKRINGNING

Under de söndagar när vi inte har möjlighet att samlas till gudstjänst kommer vi ringa i kyrkklockorna söndagar kl 11 i Svärdsjö, Enviken och Sundborn. Detta som en markering att kyrkan fortfarande finns i bygden och som en inbjudan till att be en bön hemma i stugorna vid gudstjänsttid.

Tro, hopp och kärlek är inte inställt!

Julhelgen i våra kyrkor

Vi hoppas att vi får och kan träffas under julhelgen i kyrkorna. Här är det som planerats i skrivande stund:

Julafton

TORSDAG 24 DECEMBER

Kl 10.00 Samling kring krubban
Svärdsjö kyrka

Kl 11.00 Samling kring krubban
Sundborns kyrka

Kl 23.00 Julnattsgudstjänst
Svärdsjö kyrka

Juldagen

FREDAG 25 DECEMBER

Kl 6.00 Julotta Envikens kyrka

Kl 6.00 Julotta Sundborns kyrka

Annandag jul

LÖRDAG 26 DECEMBER

Kl 11.00 Gudstjänst Svartnäs kyrka

Kl 16.00 Musikgudstjänst
Sundborns kyrka

Söndagen efter jul

SÖNDAG 27 DECEMBER

Kl 11.00 Gudstjänst Svärdsjö kyrka

Kl 16.00 Gudstjänst Envikens kyrka

Människan & djuren

När jag var liten var jag helt fascinerad av den lilla porslinsfiguren hemma hos min kompis Lisas mormor. Den stod högtidligt placerad i ett vitrinskåp av äldre snitt, i ett lika högtidligt, men rätt sömningt vardagsrum. Där lekte man inte. Där skred man fram, tyst och försiktigt. Jag kunde stå länge, länge och ömsom läsa orden ”Kan du inte tala?” och ömsom iakttå det hjälplösa samspelet mellan barnet och hunden.

Jag fascinerades på samma sätt av porslinsfiguren som när jag hörde skillingtrycket om den ensamma och döende flickan där i salen på lasarettet där det vita sängar stod. Det var någonting med den där hjälplösheten som slog an en sträng i mig och öppnade djup av sorg och medkänsla. Och, konstigt nog, kände jag mig väldigt levande i just de där känslorna.

Jag är idag stolt matte till två hundar. Lajka, en extremt matglad Golden-tik på elva år och Tassa, ett litet svart yrväder på snart två år. Ras okänd. De är varandras raka motsatser: Vit-svart, gammal-ung, stor-liten, lugn-intensiv. Tillsammans med dem känner jag mig väldigt levande! Jag är behövd och älskad på ett ofta helt oförtjänt sätt. I samspelet med dem lär jag mig nya saker om mig själv (bl.a. att jag är värsta alfahonan!) – och om livet i stort. Om

glädje, trofasthet, ärlighet, förlåtelse, gränssättande, tacksamhet och förundran. Om att vara utan att värdera. Visst kan det kännas drygt ibland att det alltid är promenad som gäller när man kommer hem, och inte att sjunka ner i soffan som instinkten säger, men det är i stort sett alltid skönt att komma ut i friska luften och röra på sig en stund. Lajka lunkar, Tassa trippar – och jag ler. Så enkelt är det.

På mina hundpromenader stöter jag ofta ihop med biskop emeritus Thomas Söderberg och hans små yrväder, de bor inte långt från oss. Vi utbyter några fraser och förundras lite ihop över de små liv. En gång sa Thomas, jag tror det var när vi just upptäckt något tumörliknande på Lajka: ”Att köpa en hund är att köpa en sorg”. Och vi är många som har upplevt det där svåra – smärtan i att vara den som en dag måste bestämma att ”nej, nu går det inte längre”. I relation till våra husdjur, våra ibland bästa, trognaste kamrater, tvingas vi vara dem som fattar beslut som handlar om liv och död. De själva är helt utlämnade till vårt omdöme; de kan ju inte tala. Och jag tänker ofta att det är otroligt tur att vi endast i yttersta undantagsfall måste fatta liknande beslut vad gäller vår nära och kära medmänniskor. I salen på lasarettet är det andra som fattar de där omöjliga

besluten, det är jag väldigt tacksam över, inte minst i dessa dagar.

I skrivande stund har det mörknat ute, det småregnar. Men det är ändå dags att snöra på sig skorna och klä på sig

lite. Bad hair day, men vem bryr sig, hundarna måste ut. Lajka som lunkar, Tassa som trippar – och jag som ler.

Jenny Ärnlov
präst i Enviken

Våra vänner djuren berör oss på ett speciellt sätt. Deras ordlösa kommunikation och, oftast, rörande lojalitet går rakt in i våra inre djup. Här är några röster från anställda i pastoratet.

1. Vilket är ditt favorithusdjur?

2. Ditt starkaste husdjursminne?

3. Vad heter din katt/hund och hur länge har du varit hans/hennes matte/husse?

4. Det bästa med ditt djur!

5. Vad har du lärt/lär du dig av (ditt/dina) djur?

LENA & FRASSE

1 Enkelt svar: Hund.

2 Jag har sedan barndomen haft flera hundar (genom åren sammanlagt 6 olika av raserna schäfer, leonberger och drever) och jag förundras över hur djuren kan känna av hur vi människor mår. Har du ont så vill den lindra din smärta, är du ledsen så vill den trösta, är du glad så delar den din glädje.

3 Vår hund heter Frasse och är en femårig cockerpoo. Frasse flyttade till oss i Kyrkbyn när han var 8 veckor gammal.

4 En go, glad och trofast vän som sprider glädje omkring sig i stora mått, och som dessutom ser till att hålla matte och husse i form genom dagliga promenader oavsett väder och vind.

5 se nr 2

HENRIK & CLINTON

- 1 Favoritdjur är katt, de är så fantastiska personligheter! Men hundar är också fantastiska! Är själv en hundkaraktär, lite osmidig och oöm, kan inte smyga och äter som en stövare. Har tålmod som en otålig tax och humör som en terrier!
- 2 Det är nog från när jag var liten och vår dåvarande katt Pontus släpade sig hem med frambenen efter att ha blivit påkörd! Vår häst gick bredvid katten utmed hagen hela vägen hem! Usch, vilket hemskt minne!
- 3 Vår katt heter Clinton och med det namnet bör man vara kastrad, vilket han också är. Han kom till oss 2009.
- 4 Med risk för reaktioner och krav på förmyndare: Han förstår vad vi säger. Han sitter på en stol vid bordet när vi har fredagsmys utan att kräva nånting annat än umgänget!
- 5 Att de är personligheter med humor, humör och många fina egenskaper.

STINA & MUSSE

- 1 Hund, människans bästa vän!
- 2 Musse har gjort att jag kommit ut och använt promenaderna till återhämtning när det har behövts.
- 3 Vi har en liten dvärgpudel som heter Musse, han har bott med oss i snart tio år. Jag kommer aldrig att ångra att vi skaffade hund.
- 4 Musse är lyhörd, trogen och den mysigaste som finns. Han är otroligt klok och finns alltid där med sitt varma sätt. Och han förstår mer än man kan tro: Man får prata tyst om saker som köttfärs, leverpastej och att gå ut.
- 5 Musse har främst lärt mig att vara här och nu.

JONAS & NISSE

- 1 Helt outstanding är ju katt favoriten.
- 2 Det var första natten med Birma-kattungarna och syskonen Nicke och Morris. De låg först länge och tryckte under soffan, men kom fram på småtimmarna. Stark känsla att känna värmen från de små luddbollarna när dom sökte närhet och skydd.
- 3 Har förmånen att få bo tillsammans med Nisse sedan ca 8 år. Nisse har varit 18 år ett antal år nu...
- 4 Nisse berikar dagarna (och nätterna) med att vara den som styr och ställer i huset. Äter och umgås företrädesvis på nätterna och sover sedan hela dagarna.
- 5 Att vara lite mer avslappnad i livet.

JOHANNA & PEGE

- 1 Jag tycker om alla djur men favoriterna är hund, katt och höns.
- 2 Mitt starkaste husdjursminne var när mina tvillingar var små, hur min hund passade upp på dem och sa till mig om någon vaknat eller när något var på tok. Han var verkligen min hjälpredda när barnens pappa var på jobbet.
- 3 Min hund heter Pege och är 14 år, han har bott hos mig ända sedan han var en liten valp.
- 4 Det bästa med Pege är hans personlighet, ett busigt charm-troll som trots sin ålder är pigg som en valp.
- 5 Att ha husdjur innebär ansvar, min hund har lärt mig om ansvar, tillit och gränslös kärlek.

TORSTEN & DIGGA

- 1 Mitt favorithusdjur är hund. Det är en följeslagare som alltid är glad.
- 2 Mitt starkaste husdjursminne är när vi avlivade vår första hund, en schillerstövare som hette Stella. Våldigt sorgligt.
- 3 Vår nuvarande hund heter Digga efter Povel Rammels sång, Jag Digg dig, jag Digg dig... Digga är en flatcoated retriever på 5 år.
- 4 Det bästa med Digga är att hon alltid är glad och positiv, lite som husse...
- 5 Efter att ha haft många hundar har vi bl.a. lärt oss att det inte finns något dåligt väder.

Djur och människor i filmer och böcker

När vi i redaktionskommittén bestämde att temat för vinternumret av Församlingsbladet skulle bli djur hörde jag sommarens ljud: fåglarna, kornas råmande och fårens bråkande, humlornas trygga surr. Och så bilder i huvudet. Förstås av mina katter som har lärt mig så mycket men också filmscener, konst och böcker, som visar hur människans relation till djur rör vid vårt allra innersta. Här följer ett urval.

JAKTEN

I den danska filmen Jakten (2012) anklagas Lucas (fantastiskt spelad av Mads Mikkelsen) för att ha förgripit sig på vännen Theos lilla dotter. Vi som ser filmen vet att han är utan skuld men alltför många i omgivningen dömer honom skyldig. Lucas hund Fanny dödas av någon eller några som vill honom illa och som vet vad som drabbar honom hårt. En riktigt tung scen är när han i strilande regn begraver Fanny. Lucas sorg går in i märgen.

MIN PAPPA TONI ERDMANN

I den här tyska filmen från 2016 dör Winfrieds älskade hund av ålder vid samma tid som han själv går i pension från sitt jobb som dramalärare. Winfried hittar Willi i trädgården, pratar ömt med den döda hunden, smeker den, tar adjö av sin bästa vän. Dessa händelser bidrar till att han tar kontakt med sin dotter i karriären, ser det liv på ytan som hon lever, utan lek och lust. Han vill nå henne och tar sig in i hennes pressade tillvaro som den excentriska affärskonsulten Toni Erdmann. I filmens slutscen tar Ines på sig den röda clownnäsan som fadern ger henne och han kan dra sig bort, han har lyckats. Kanske skaffar han sig en ny hund?

EN KONSTFILM AV KNUTTE WESTER

För några år sedan på Länsmuseet Gävleborg visades en utställning av Knutte Wester. Bland skulpturerna kunde man se en film från gatan i en stad; en hund har dött och bredvid den sitter en annan hund, hans vän, som försöker fånga uppmärksamhet från människorna som skyndar förbi. Hunden vill ha hjälp, han känner sorg, men ingen stannar. Filmen pågår fortfarande i mitt huvud.

STYR DIN PLOG ÖVER DE DÖDAS BEN

I nobelpristagaren Olga Tokarczucs bok dör den ena efter den andra i Janinas omgivning på den polska landsbygden under märkliga omständigheter. Hon menar att det är djuren som hämnas, de djur som på ett orättfärdigt sätt jagas och plågas av människorna. Men det visar sig att de har en bundsförvant, som utför dåden.

VÄGGEN

En kvinna har hamnat inuti en stor glasbubbla i de österrikiska alperna och måste inrätta ett liv inne i den. I den här kultförklarade boken av Marlen Haushofer från 1963 beskrivs hur kvinnan utvecklar praktiskt nödvändiga och successivt känslomässiga relationer till hunden Lo, en ko, hennes kalv och flera katter. Hon hittar ett slags ro tillsammans med djuren. Kanske har hon valt bort människor och den ”normala” tillvaron symboliserad av de svarta kråkorna som tar avstånd från den vita kråkan, den annorlunda? Men kvinnan och djuren tillåts inte vila i detta. Den här boken finns alltid med mig.

Satu Sundström,
ideell representant
för Svärdsjö församling

”Så tysta och stilla står djuren och ser hur Skaparens under i julnatten sker”

En oxe och en åsna står och tittar ner i krubban, deras lugna andedräkter värmer det nyfödda barnet. Det är en rörande bild och den allra första framställningen av Jesu födelse i konsten.

Bild av krubban på dopfont i Alskogs kyrka på Gotland.

Bilden sitter på dopfunten från 1100-talet i Alskogs kyrka på Gotland, men jag har förstätt att den också finns på romerska sarkofager från 300-talet. Bilden hör ihop med det som står i psalm 737: ”Så tysta och stilla står djuren och ser hur Skaparens under i julnatten sker”.

Just åsnan och oxen finns inte med i berättelsen om Jesu födelse, ändå är de självklara i våra julkrubbor. I det kan man hitta både en folklig och en biblisk bakgrund. I gamla testamentet i Jesajas bok (1:3) står det: ”Oxen känner sin husbonde och åsnan sin herres krubba, men Israel känner inte sin herre”. Att Jesaja här nämner ”herrens krubba” tilltalade såklart de tidiga kyrkofäderna, som systematiskt sökte förutsägel-

ser om Jesu födelse hos de gammaltestamentliga profeterna. Så det är inte långsökt att tänka att idéerna om oxen och åsnan vid krubban har inspirerats av bland annat det här bibelstället. Samtidigt har vi den folkliga föreställningen, som återfinns i många kulturer och som också fanns i den tidiga kristendomen, att djur ibland förstår mer än människor, att exempelvis oxen och åsnan kan förstå och se sådant som är fördolt för oss. Det anknyter till orden ”Israel känner inte sin Herre”, men oxen och åsnan gör det. Oxen och åsnan ser och förstår Skaparens under i julnatten.

Tanken att oxen och åsnan ser sånt vi inte ser knyter an till tron att skapelsen och all dess mångfald av djur och växter alltid lever påtagligt och självklart inför Guds ansikte, för att använda ett poetiskt språk för det som orden inte räcker till för. Det är vi människor, som ätit av kunskapens träd, som är avskärmade från den relationen och har en bruten kontakt med Gud och himmelriket, inte den övriga skapelsen.

Jag brukar tänka på det när anhöriga önskar Hasse Anderssons låt ”Änglahund” till begravning. Där ställs frågan om husse får ta med sig hunden in i himlen. Tänk om det är tvärtom. Det är istället hunden som frågar om husse får följa med, eller snarare säger: ”Jag tar mig med husse och matte in i himmelen”.

Camilla Vallhagen
präst i Sundborn

Samtidigt har vi den folkliga föreställningen, som återfinns i många kulturer och som också fanns i den tidiga kristendomen, att djur ibland förstår mer än människor, att exempelvis oxen och åsnan kan förstå och se sådant som är fördolt för oss.

Allt till och med 22 december är inställt på grund av rådande regler. Om det blir fortsättning på de nuvarande restriktionerna kommer inplanerade gudstjänster och konserter att ställas in. Om det blir en lättnad kommer programmet se ut enligt nedan. Se vår hemsida för uppdaterad information.

December

- 24** Julafton
TORS DAG KL.10.00
SAMLING KRING KRUBBAN
Svärdsjö
- TORS DAG KL.11.00**
SAMLING KRING KRUBBAN
Sundborn
- TORS DAG KL.23.00**
JULNATTSGUDSTJÄNST
Svärdsjö
- 25** Juldagen
FREDAG KL.06.00
JULOTTA
Enviken
- FREDAG KL. 06.00**
JULOTTA
Sundborn
- 26** Annandag jul
LÖRDAG KL.11.00
GUDSTJÄNST
Svartnäs kyrka
- LÖRDAG KL.16.00**
MUSIKGUDSTJÄNST
Sundborn
- 27** Söndagen efter jul
SÖNDAG KL.11.00
GUDSTJÄNST
Svärdsjö kyrka
- SÖNDAG KL.16.00**
GUDSTJÄNST
Enviken
- 31** Nyårsafton
TORS DAG KL.16.00
MUSIK I NYÅR
Svärdsjö

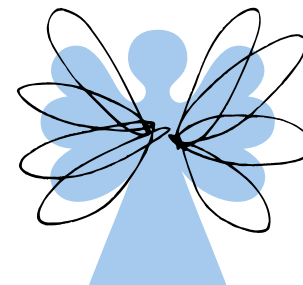
Januari

- 1** Nyårsdagen
FREDAG KL.16.00
MUSIKGUDSTJÄNST
Enviken
- FREDAG KL.16.00**
GUDSTJÄNST
Sundborn
- 3** Söndagen efter nyår
SÖNDAG KL.11.00
GUDSTJÄNST
Enviken
- SÖNDAG KL.16.00**
GUDSTJÄNST
Svärdsjö
- 6** Trettonde-
dag jul
ONSDAG KL.11.00
GUDSTJÄNST
Svärdsjö
- ONSDAG KL.11.00**
GUDSTJÄNST
Sundborn
- ONSDAG KL. 15.00**
GUDSTJÄNST MED
JULGRANSPLUNDRING
Enviken, OBS utomhus
- 7** **TORS DAG KL. 18.00**
AFTONBÖN
Enviken

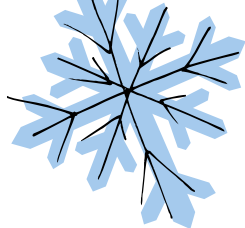
- 10** 1 efter tret-
tondedagen
SÖNDAG KL.11.00
GUDSTJÄNST
Svärdsjö kyrka
Välkomnande av prästen Fredrik
Linder och avtackande av diakon
Ingela Blomström
- SÖNDAG KL.16.00**
GUDSTJÄNST
Enviken
- SÖNDAG KL.16.00**
GUDSTJÄNST
Sundborn
- 14** **TORS DAG KL. 18.00**
AFTONBÖN
Enviken
- 17** 2 efter tret-
tondedagen
SÖNDAG KL.11.00
EKUMENISK GUDSTJÄNST
Boda Missionskyrka
- SÖNDAG KL.11.00**
GUDSTJÄNST
Enviken
- SÖNDAG KL.16.00**
GUDSTJÄNST
Sundborn
- 21** **TORS DAG KL. 18.00**
AFTONBÖN
Enviken

- 24** 3 efter tret-
tondedagen
SÖNDAG KL.11.00
MUSIKGUDSTJÄNST
Svärdsjö
- SÖNDAG KL.11.00**
GUDSTJÄNST
Sundborn
- SÖNDAG KL.16.00**
GUDSTJÄNST
Enviken
- 28** **TORS DAG KL. 18.00**
AFTONBÖN
Enviken
- 31** Septuage-
sima
SÖNDAG KL.11.00
GUDSTJÄNST
Enviken
- SÖNDAG KL.11.00**
GUDSTJÄNST
Sundborn
- SÖNDAG KL.16.00**
GUDSTJÄNST
Svärdsjö

OM DET BLIR INSTÄLLT
Vi lever i en oviss tid. Myndigheternas rekommendationer påverkar mycket verksamhet i samhället, så även i kyrkan. All kyrklig verksamhet är preliminär och kan komma att ändras, beroende på om smittan kommer att öka eller av andra skäl. Tills vidare gäller den information som vi går ut med, men vi reserverar oss för förändringar.

Februari

4 **TORS DAG KL. 18.00**
AFTONBÖN
Enviken

7
Kyndelsmässodagen

SÖNDAG KL.11.00
GUDSTJÄNST
Svärdsjö

SÖNDAG KL.11.00
GUDSTJÄNST
Enviken

SÖNDAG KL.16.00
GUDSTJÄNST
Sundborn

11 **TORS DAG KL. 18.00**
VECKOMÄSSA
Enviken

14
Fastlagssöndagen

SÖNDAG KL.11.00
GUDSTJÄNST
Sundborn

SÖNDAG KL.16.00
GUDSTJÄNST
Svärdsjö

18 **TORS DAG KL. 18.00**
AFTONBÖN
Enviken

21

1 i fastan

SÖNDAG KL.11.00
GUDSTJÄNST
Enviken

SÖNDAG KL.11.00
GUDSTJÄNST
Sundborn

21 **SÖNDAG KL.16.00**
MUSIKGUDSTJÄNST
Svärdsjö

1 i fastan

25 **TORS DAG KL. 18.00**
AFTONBÖN
Enviken

28 **SÖNDAG KL.11.00**
FAMILJEGUDSTJÄNST
Svärdsjö

2 i fastan

SÖNDAG KL.11.00
GUDSTJÄNST
Enviken

SÖNDAG KL.16.00
GUDSTJÄNST
Sundborn

Ny på jobbet

Fredrik Linder präst

Ålder: 42 år

Familj: Gift med Ylva 38 år, barnen Olivia 9 år och Elias 7 år

Gör på fritiden: Tittar på serier (nu senast Falsk identitet, riktigt bra!), läser gärna tidningar och böcker, spelar badminton sedan 25 år tillbaka och tänker fortsätta minst lika många år till.

Vad roligt att för första gången få skriva i församlingsbladet! Lite kort om mig: jag har mina rötter i Värmland och Orsa. Jag blev präst 2009 och har i olika omgångar varit församlingspräst i Falun och Hofors. De senaste fem åren har jag arbetat på Sjukhuskyrkan, Falu lasarett, där jag framför allt har haft samtal med patienter, anhöriga och personal. Innan jag var präst har jag bland annat arbetat som truckförare och personlig assistent. Lite olika erfarenheter som jag är tacksam för att ha med mig.

När jag tänker på kyrkan som gemenskap så återkommer jag ofta till Astrid Lindgrens värld och särskilt till ett avsnitt ur Emil i Lönneberga. Säkert känner du till det. Emil och Alfred sitter vid sjön. Emil vänder sig till Alfred och säger "Du och jag, Alfred!" och Alfred svarar Emil med värme och kärlek i blicken "Du och jag, Emil!". Sen är de bara tysta och tittar ut mot en spegelblank sjö i ett sommargrönt Småland. Det är en väldigt fin scen. Även om de bara var två i det mötet så rymmer det den kravlösa känslan du kan erfara när du får vara i omtanke, trygghet och prestigelöshet.

Men vi vet att livet inte alltid är som för Emil där vid sjön med Alfred. Livet är skört och för en annan kanske det är otryggt och svårt för tillfället. Då får vi som Alfred bli trygghet för den andre. För vi är kyrka tillsammans, med Gud inom och mitt ibland oss. Det innebär att vi är i en outsinlig källa av kärlek och kraft.

Från och med den 1 januari är jag ny präst i pastoratet. Min tanke var därför att stå en stund utanför ICA i Svärdsjö fredag eftermiddag den 22 januari, servera kaffe/te eller saft och säga hej till den som kommer förbi. Självklart med handsprit och på säkert avstånd. Det skulle också finnas möjlighet att ge en swishgåva till pastoratets Diakonifond. För närvarande förvärras dock Coronapandemin och därför är det svårt att ta ett beslut om den här kaffebjudningen. Vi får helt enkelt vänta och se hur läget är i januari. Men ett är säkert: jag ser med stor glädje fram emot att snart få börja som präst i pastoratet! Den förväntan biter inget virus på.

Varma hälsningar
Fredrik

Fredrik välkomnas under söndagsmässan i Svärdsjö kyrka den 10 januari kl 11.00.

De sista "tusen tankarna" från en tankspridd diakon

Jag blir oerhört nostalgisk och en varm känsla i mitt hjärta infinner sig när jag tänker tillbaka på min barndom och när vi i prästgården sjöng Margareta Melins psalm 608.

Vi sätter oss i ringen och tar varann i hand, vi är en massa syskon som tycker om varann. För Gud är allas pappa och jorden är vårt bo. Och vi vill vara vänner med alla må ni tro.

Vi sätter oss i ringen och tar varann i hand vi är en massa syskon som tycker om varann. Tack gode Gud för jorden och alla människor. Gör en familj av alla, en enda tjänstestor.

Samma varma känsla i hjärtat hade jag när vi startade Pippi-projektet. Tjugo-åtta barn kom till vår första träff! Församlingsgården var fylld och självklart förmanande vi att tvätta händerna och hålla distans till varandra. Barnen var otroligt duktiga, det märks att de redan lärt sig att Covid-19 är något vi behöver ha respekt för och förhålla oss till.

När jag får ett telefonsamtal från Satu Sundström att få presentera Pippi-projektet på Svärdsjö Intresseförenings årsmöte tackar jag glatt ja. Jag går till Hedenborg på årsmötet och berättar stolt om vår samverkan med Falu kommun, Studieförbundet och Länsstyrelsen för att kunna genomföra det.

Döm om min förvåning när ordförande Mikael berättar om årets eldsjäl och läser upp motiveringarna och jag förstår att det är mig han menar! Stolt och mycket hedrad får jag tavlan med nomineringen. Den sitter nu uppe på min vägg hemmavid och jag tittar på den varje morgon innan jag åker till den vackra bygd jag har haft förmånen att arbeta i sedan 2019.

ALLT HAR SIN TID

I Predikaren, kap 3 i Gamla Testamentet beskriver författaren att "Allt har sin tid, det finns en tid för allt som sker under himlen."

Min tid kommer att vara över nu i detta otroligt fina, stora pastorat. Jag ska norrut, närmare bestämt till Härnösand där jag har fått en spännande

tjänst. Det är med sorg i hjärtat jag lämnar er, men nyfikenheten och kallesen tog överhand i mig.

Jag vill tacka alla underbara människor i hela ålderstrappan som jag mött under denna tid!

Herren låter sitt ansikte lysa över oss alla.

Ingela

Ingela avtackas under söndagsmässan i Svärdsjö kyrka den 10 januari kl. 11.00.

Svenska kyrkans familjerådgivning i Falun i samarbete med S:t Lukas Dalarna

Familjerådgivningen

för alla som har svårigheter i sina nära relationer

Den vänder sig till er som är gifta, sär- eller sammanboende, till er som är skilda eller på väg att skiljas, till dig som har gått igenom en separation och till dig som har svårigheter i kontakten med dina närmaste.

Du måste inte vara troende för att söka hjälp.

Kyrkans familjerådgivning har respekt för varje människas tro och livsåskådning. Om och när dessa frågor kommer upp i samtalen är familjerådgivaren beredd att tala om dem.

Familjerådgivarna är utbildade

socionomer, präster eller psykologer med fortbildning inom psykoterapi, par- och familjerådgivning och livsåskådningsfrågor. Vi har tystnadsplikt och för inte heller journal.

Verksamheten finansieras av Svenska kyrkan Falun och Svenska kyrkan Svärdsjö-Enviken-Sundborn.

Tidsbeställning och information: 023-70 50 44

Avgift: 200 kr för par/familj och 100 kr för enskild per tillfälle.

Besöksadress: Gruvgatan 2, 3 tr (mitt emot Kulturhuset tio14)

Vad innebär våra olika gravsätt?

Efter att flera har hört av sig med frågor till oss, vill vi gärna informera om de olika gravskick som finns i vårt pastorat och vad som gäller för de olika alternativen.

KISTGRAVPLATS OCH URNGRAVPLATS

I en kistgravplats kan du ha både kistor och urnor medan man i en urngrav endast kan ha urnor. Gravrätten som innehavaren besitter ger utrymme för att sätta upp en gravsten, stenhäll, kors eller liknande. Gravrättsinnehavaren har även rätten att smycka sin gravplats med lyktor, blommor, minnessaker och liknande så länge dessa inte väcker etisk, religiös eller rasistisk anstöt. Gravrättsinnehavaren är ansvarig för skötseln av sin grav om inte den tjänsten köps av pastoratet. Gravrättstiden är 25 år efter den senast gravsatta och kan därefter förnyas mot en avgift.

ASKGRAVPLATS

Askgravplatser är ett gravskick med begränsad gravrätt för urnor eller askor. Begränsad gravrätt innebär att kyrkogårdsförvaltningen ansvarar för plantering, skötsel och gravanordning samt att det endast får placeras lyktor eller snittblommor på graven. Minnessaker, krukor och liknande är inte tillåtet att placera ut. Gravrättsinnehavaren betalar en avgift för skötsel och namnplatta. Gravrättstiden är 25 år efter den senast gravsatta och kan därefter förnyas mot en avgift.

MINNESLUND

Våra minneslundar erbjuder ett gemensamt och fridfullt område där askan efter anhöriga kan strös eller grävas ner. Anhöriga får inte närvara vid gravsättning eftersom minneslundan är ett anonymt gravsätt. Det i sin tur innebär att man inte får placera egna gravsmyckningar såsom krukor, lyktor,

minnessaker/stenar, m.m. Anhöriga är hänvisade till de ljusbärare och blomhållare som finns i anslutning. Skötseln av minneslundan står kyrkogårdsförvaltningen för.

Torsten Byström
kyrkogårds och
fastighetschef

Våra fastigheter & kyrkogårdar

AVSLUTNINGSVIS

Våra kyrkogårdar förbereder sig nu för vintervila efter att ha låtit oss njuta av allt det sköna som våren och sommaren har erbjudit. Säsongspersonalen, som återigen gjort ett fantastiskt arbete med att utveckla och sköta våra kyrkogårdar, har avslutat sin tjänst för i år. Ett stort tack riktas till all kyrkogårdspersonal som gjort det möjligt och ett särskilt tack till Johan Nyling, Lenita Björk Jansson, Anna Idre, Gunnel Sundberg, Johanna Stängnings, Eva Carlsson och Elin Hagström, önskar er en frisk och skön vinter samtidigt som jag hoppas få se er alla tillbaka nästa säsong.

Torsten Byström
kyrkogårds och
fastighetschef

VÄGBOM VID SVÄRDSJÖ KYRKOGRÅRD

Vi har byggt en ny, bättre parkering vid Svärdsjö kyrkogård, i anslutning till den tidigare. Arbetsområdet kring servicebyggnaden kommer stängas av med en vägbom av säkerhetsskäl.

SISTA DATUM FÖR BESTÄLLNING AV GRAVSKÖTSEL

För att underlätta vår planering inför sommarens gravskötsel vill vi informera om att sista dag för att beställa gravskötsel år 2021 är den 31 mars.

Gravskötsel beställer du av Karin Norling på tel. 0246-79 89 02 eller karin.norling@svenskakyrkan.se

Kulturgravar

Svenska kyrkan är huvudman för begravningsverksamheten i nästan hela Sverige. Vi har ett ansvar över generationsgränserna på kyrkogårdarna: både de som har varit, de som är nu och de som kommer.

Alla församlingar ska göra ett arbete som går ut på att bevara kulturhistoriskt intressanta gravar inför framtiden. Detta sker genom kulturhistorisk inventering av kyrkogårdarna. Arbetet består av flera delar och sker i samarbete med bland annat Länsstyrelsen Dalarna.

Tillsammans med Dalarnas museum går vi igenom vilka gravvårdar som är kulturhistoriskt värdefulla. Det kan exempelvis handla om gravvårdar som är en del av en arkitektonisk helhet på kyrkogården eller gravvårdar av material som gjutjärn och trä.

En personhistorisk genomgång ska också göras, där kyrkan tillsammans

med personer ur lokalsamhället pekar ut gravar över särskilt intressanta personer på kyrkogården, exempelvis politiker och stora arbetsgivare, men även ”kändisar” ur det lägre samhällsskiktet.

Detta arbete sammanfattas till en rapport med utlåtanden om vilka gravar som ska tas över av pastoratet när gravrättsinnehavaren lämnar tillbaka dem. Dessa gravar ska pastoratet sköta i framtiden.

De kulturhistoriska inventeringarna sammanfattas i rapporter med listor över kulturhistoriskt värdefulla gravvårdar. Dessa gravvårdar ska tas över och sköts av pastoratet när eller om gravrättsinnehavaren lämnar tillbaka dem. Som ni förstår är det här arbetet stort och tidskrävande. Pastoratet får inte ta bort återlämnade gravar förrän vi har gjort klart de kulturhistoriska inventeringarna. Därför kan det ibland stå kvar gamla gravstenar ute på kyrkogården trots att de är återlämnade. Just nu arbetar vi med Svartnäs kyrkogård och ska senare fortsätta med Svärdsjö, Enviken och Lumsheden.

Kalle Bengtz

Från Kyrkorådet

ÅRETS GÅNG

Visst är det fantastiskt att uppleva våra årstiders olika och vitt skilda karaktär. När det är som mörkast i november kan det väl kännas trist och än mer påtagligt nu med Corona. Det är ju nu vi som mest längtar efter det vanliga sociala livet med alla valmöjligheter. Ändå får vi väl säga att det dykt upp nya möjligheter. Säkert kommer mycket att leva kvar som nya och goda initiativ och berika. Låt oss se framåt med tillförsikt och respektera de råd vi fått för att minska spridning av smitta.

BUDGET FÖR ÅR 2021

För kyrkorådet har budgeten för 2021 varit i fokus. Ambitionen har varit att se till att det ges möjligheter för en bred verksamhet för alla åldrar. För att kunna göra det behöver vi våra fantastiska anställda – var och en med sin specialkunskap. Vi behöver också ha kontroll på våra kyrkor, lokaler och övriga fastigheter. Den budget som ska antas ligger i balans. Kyrkoavgiften dvs medlemsavgiften i Svenska kyrkan är oförändrad även för 2021.

BEGRAVNINGSVERKSAMHET

Vår budget består ju egentligen av två delar. Vi har dels Svenska kyrkans egen verksamhet men kyrkan har också förmånen att vara huvudman för begravningsverksamheten, som är en mycket

viktig del för oss. Begravningsverksamheten lyder under statlig lagstiftning. Stiftet har tillsyn och Länsstyrelsen förordnar ett begravningsombud som följer det ekonomiska utfallet. Ombudet följer upp att de som inte tillhör Svenska kyrkan får sina intressen tillgodosedda. För dem med annan trosinriktning och önskemål om grav utformad enligt den egna kulturen har vårt pastorat avtal med Stora Tuna och Torsångs pastorat. Vi lägger budget för all den begravningsverksamhet vi bedriver. Uppgifterna sänds till Kammarkollegiet som väger samman alla inkomna uppgifter och beräknar sedan en för hela landet gemensam begravningsavgift, som betalas av alla. De som bor i Stockholm och Tranås har kommunal huvudman för begravningsverksamheten och ingår inte i vårt ekonomiska beräkningssystem.

Det är mörkt kallt och blött nu men det känns bra att vi snart lägger det bakom oss och går mot ljusets högtid och ljusnande dagar. Vaccin mot Covid 19 verkar inom räckhåll. Fram till dess hjälps vi åt att följa de riktlinjer vi får och glädja varandra på nya sätt.

Hans Matsols
ordf. kyrkorådet

Hur fungerar det med dop, vigslar och begravningar under Corona?

I skrivande stund gäller att max åtta personer får samlas och att människor i riskgrupper ska begränsa sina fysiska kontakter. För begravning gäller att tjugo sörjande får delta.

Många funderar över hur man ska göra med dop, vigslar och begravningar under rådande omständigheter. Här kommer lite tankar, hör gärna av er till expeditionen eller till församlingsprästerna så kan vi hjälpa er med att ordna kring högtiden så fint som möjligt.

DOP

Det finns lite olika sätt att tänka kring dop. Ett alternativ är att ha ett dop med färre gäster än vad man tänkt sig i kyrkan, i hemmet eller i trädgården. Man kan också ha ett mindre dop för den närmaste familjen och sedan ha dopfest för släkt och vänner längre fram. Det är också möjligt att vänta med dop och sedan döpa en ettåring, det går såklart lika bra som att döpa en liten bebis!

VIGSEL

Några har valt att ha en liten vigsel, kanske bara med brudparet och vittnen, för att sedan ha en välsignelse över äktenskapet i kyrkan när coronasituationen har lagt sig. Det kan bli en stämningsfull och intim vigsel bara med några fåtal.

BEGRAVNING

Det är möjligt att ha begravning i våra kyrkor för de gäster som inte är i riskgrupper. Vi för samtal med begravningsbyråerna kring hur vi bäst kan ordna begravningarna tillsammans. Ofta tar begravningsbyråerna anmälningar, så att vi vet hur många som kommer till begravningen. Det är möjligt att ha begravningen ute på kyrkogården, om det är jordfästning.

Det är möjligt att ha en liten begravning och sedan en ceremoni vid urnnedsättningen, eller att kremera kroppen och ha begravning med urna. Urnan behöver gravsättas senast ett år efter begravningen. Tillstånd kan ges att gravsätta urnan senare, denna ansökan skickas då till Länsstyrelsen.

Kalle Bengtz
kyrkoherde

UTSIKT

På ett Församlingsrådsmöte i Svärdsjö under hösten 2018, med en av pastoratets präster Camilla Vallhagen, fanns önskemål om en föreläsningsserie med angelägna ämnen.

Det blev uppstarten till ”UTSIKT” med föreläsningar i livsnära och viktiga frågor.

Som uppföljning på föreläsningen ”Att möta personer med demenssjukdom” med Eva Gyllner-Dunkars och Björn Strindberg Lennheden, för nästan ett år sedan nu, så startade vi upp en samtalsgrupp. Vi har träffats ett antal gånger på våren och hösten och delat erfarenheter med varandra. Känslan av att man inte är ensam i sin situation och möjlighet att ge uttryck åt det i en grupp, där man känner trygghet med varandra, är ett stöd.

I den situation som uppstår om en närstående med demenssjukdom går bort kan livet bli väldigt ensamt och annorlunda och man kan behöva en

samtalskontakt och fortsatt stöd av en grupp. Falu kommun är bra på anhörigstöd och demensvård och under en träff fick vi besök av anhörigkurator Eva Lönn Halvarsson som berättade om sitt arbete med att stötta anhöriga. Eva har ett direktnummer man kan ringa 023-867 39 om det finns behov.

Ingela Blomström, diakon

Anhörigkurator Eva Lönn Halvarsson

Enligt Demensförbundet är det 130 000 – 150 000 människor i Sverige som lider av en demenssjukdom. Av dessa är 10 000 under 65 år. Tillsammans med anhöriga och närstående berörs närmare en miljon människor. Man räknar med att cirka 25 000 personer insjuknar varje år. Enligt Socialstyrelsens beräkningar kommer så många som 180 000 – 190 000 personer ha en demenssjukdom år 2030 och ungefär 250 000 personer år 2050. Behovet av anhörigstöd är alltså stort och bedöms öka.

Kontaktuppgifter till oss

FÖRSAMLINGSEXPEDITION

Soldatvägen 12, 790 23 Svärdsjö

svardsjo.pastorat@svenskakyrkan.se

Växel, bokning av dop, vigsel och begravning **0246-79 89 00**

Lena Halvars Hedman – övriga ärenden

0246-79 89 01

www.svenskakyrkan.se/svardsjopastorat

Öppettid: tisdag – torsdag 13.00–15.00

Endast telefonsamtal, ej fysiska besök.

KYRKORÅDET.....

Hans Matsols, Kyrkorådets ordförande hans.matsols@svenskakyrkan.se

PRÄSTER.....

Kalle Bengtz, kyrkoherde	kalle.bengt@svenskakyrkan.se	0246-79 89 06
Jenny Ärnlov, Enviken	jenny.arnlov@svenskakyrkan.se	0246-79 89 25
Camilla Vallhagen, Sundborn	camilla.vallhagen@svenskakyrkan.se	023-669 63 01
Fredrik Linder från 1/1, Svärdsjö	fredrik.linder@svenskakyrkan.se	0246-79 89 13

DIAKONI.....

Ingela Blomström, diakon	ingela.blomstrom@svenskakyrkan.se	0246-79 89 09
--------------------------	--	---------------

MUSIKER.....

Walters Börje Edenius, Svärdsjö	borje@edenius.be	0246-79 89 12, 070-666 96 55
Jonas Pehrs, Enviken	jonas.pehrs@svenskakyrkan.se	0246-79 89 24
Margareta Hälleberg Störling, Sundborn	margareta.storling@svenskakyrkan.se	023-669 63 02

BARN OCH UNGDOM.....

Maria Emanuelsson, Enviken	maria.emanuelsson@svenskakyrkan.se	0246-79 89 21
Johan Halvarsson, Svärdsjö	johan.halvarsson@svenskakyrkan.se	0246-79 89 05
Sofia Hansson, Sundborn	sofia.hansson@svenskakyrkan.se	023-669 63 03
Christina Stoor Berglund, Sundborn	christina.stoor.berglund@svenskakyrkan.se	023-669 63 04

EKONOMI & ADMINISTRATION.....

Karin Norling, kamrer	karin.norling@svenskakyrkan.se	0246-79 89 02
Johanna Stängnings, begravningsadministration	johanna.stangnings@svenskakyrkan.se	0246-79 89 11

SERVICE OCH KYRKOGRÅRD.....

Torsten Byström, kyrkogårds och fastighetschef	torsten.bystrom@svenskakyrkan.se	0246-79 89 16
Nils-Erik Eriksson, Svärdsjö	nilserik.eriksson@svenskakyrkan.se	0246-79 89 07
Ove Nicklasson, Svärdsjö	ove.nicklasson@svenskakyrkan.se	0246-79 89 10
Jesper Johansson, Enviken	jesper.johansson2@svenskakyrkan.se	0246-79 89 23
Johan Backlund, Enviken	johan.backlund@svenskakyrkan.se	0246-79 89 22
Henrik Murmester, Sundborn	henrik.murmester@svenskakyrkan.se	023-669 63 05

Nästa nummer kommer ut i februari/mars.